

รับที่ 7781 กษย
วันที่ 30/12/23 เวลา 13.45 น. 5

ที่ กก.๐๔๐๖1/16262

๒9 เมษายน ๒๕๖๓

กระทรวงการคลัง	กรมการคลัง
วันที่ ๒๕/๔/๖๓	ทว. 1
วันที่ ๓๐/๑๒/๖๓	๑๕.

เรื่อง กรรมสิทธิ์ที่ดินทำเหมืองแร่ทองคำ การอ้างสิทธิ์
จังหวัดสมุทรปราการ

กราบเรียน ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี

สิ่งที่ส่งมาด้วย เอกสารรวม ๔๕ ชุด

ด้วยกระทรวงการคลังมีปัญหายุ่งเกี่ยวกับเรื่องกรรมสิทธิ์ที่ดินทำเหมืองแร่ทองคำ การอ้างสิทธิ์ จังหวัดสมุทรปราการ ซึ่งกระทรวงการคลังเห็นว่า เป็นที่ราชพัสดุ แต่เทศบาลเมืองพระประแดงอ้างว่าเป็นที่ชายคลอง ซึ่งเป็นที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับประชาชนใช้ร่วมกัน ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๐๔(๒) จึงได้มีการประชุมเพื่อทำความเข้าใจในเรื่องนี้หลายครั้ง แต่ก็ไม่สามารถตกลงกันได้ กระทรวงการคลังจึงส่งเรื่องให้คณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาชี้ขาดในปัญหาดังกล่าว และคณะกรรมการกฤษฎีกาพิจารณาแล้วเห็นว่า เรื่องนี้เป็นปัญหาข้อเท็จจริงที่ยังหาข้อยุติไม่ได้ เพราะทั้ง ๒ ฝ่าย คือ กระทรวงการคลังกับเทศบาล ฯ ไม่ยอมรับข้อเท็จจริงซึ่งกันและกัน จึงไม่อาจวินิจฉัยให้ได้ โดยขอให้กระทรวงการคลังส่งเรื่องให้คณะรัฐมนตรีวินิจฉัยชี้ขาดต่อไป

กระทรวงการคลังได้พิจารณาแล้ว เห็นว่าเรื่องนี้ได้ยึดถือมานานและ ไม่อาจหาข้อยุติได้ จึงสมควรให้มีการพิจารณาชี้ขาดในเรื่องนี้ แต่โดยที่เป็นประเด็น ปัญหาในข้อเท็จจริง และจำเป็นจะต้องมีการตรวจสอบข้อเท็จจริงด้วย จึงน่าจะ มอบให้สำนักงานนายกรัฐมนตรีเป็นผู้พิจารณาเสนอข้อวินิจฉัยต่อ ฯพณฯ นายกรัฐมนตรี กระทรวงการคลังจึงไต่กรณารับเรียนสรุปหลักฐานความมีมาและข้อโต้แย้งของทั้งสองฝ่ายดังนี้

เทศบาล ฯ เห็นว่า ที่ดินทำเหมืองแร่ทองคำ บริเวณริมแม่น้ำเจ้าพระยาเป็นกรรมสิทธิ์ของเทศบาล ฯ ไม่ใช่ที่ราชพัสดุ โดยอ้างว่า

ก. ที่ดินราชพัสดุแปลงที่เป็นที่ตั้งที่ว่าการอำเภอ มีอาณาเขตกั้นทิศตะวันออกเฉียงแคบถนนหน้าี่ว่าการอำเภอ ฯ เท่านั้น อาณาเขตไม่ถึงแม่น้ำเจ้าพระยา

1. ที่ดินดังกล่าว...

ข. ที่ดินดังกล่าวเป็นที่ขายคลัง ซึ่งเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดิน
สำหรับพลเมืองใช้ร่วมกันตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาตรา ๑๓๐๔(๒)

ก. เทศบาล ฯ ได้สร้างเรือนยื่นล้ำออกไปในแม่น้ำเจ้าพระยา
แล้วถมดินจนเต็ม

สำหรับข้ออ้างของเทศบาล ฯ ข้อ ก. กระทรวงการคลังขอเรียกคืน
ที่ดิน

๑. ประวัติเดิมซึ่งปรากฏความบันทึกของนายสุววรรณ ที่บันทึกเสนอเสนาบดี
กระทรวงนครบาล เมื่อวันที่ ๑๐ กรกฎาคม ๒๔๖๑ ว่า เมื่อ พ.ศ. ๒๓๕๙ พระบาทสมเด็จพระ
พระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ ๒ ทรงโปรดให้กรมพระราชวังบวร มหเสนานุรักษ์ไปสร้างเมืองขึ้น
ที่ปากฉก พระราชทานนามว่า " เมืองนครเขื่อนขันธ์ " ให้ครอบครัวอยู่เมืองปทุมธานีลงไป
อยู่ แล้วสร้างป้อมขึ้นทั้ง-ฝั่งตะวันออกและฝั่งตะวันตก ๆ มี ๕ ป้อม คือ ป้อมแดงไฟฟ้า,
ป้อมมหาสังหาร, ป้อมสมุทรนาท, ป้อมจักรกรก และป้อมพระจันทร์พระอาทิตย์ ป้อมเหล่านี้
ชักปึกกาถึงกันหมด ที่ดินแปลงที่มีปัญหานี้เป็นที่ดินบริเวณปึกกาและฐานป้อมแดงไฟฟ้า ซึ่ง
ที่เหล่านี้เป็นที่ราชพัสดุ กระทรวงมหาดไทยได้ครอบครองและใช้ประโยชน์ตลอดมาจนถึงปัจจุบัน
โดยใช่เป็นที่ว่าการอำเภอพระประแดงและอื่น ๆ และให้นำส่งขึ้นทะเบียนที่ราชพัสดุตาม
หนังสือที่ ๓๔๓/๑๔๔๔ ลงวันที่ ๒๗ มิถุนายน ๒๔๖๖ โดยระบุว่า อาณาเขตก้นทิศตะวันออก
จากแม่น้ำเจ้าพระยา (เอกสารหมายเลข ๑)

๒. ปัญหาที่ดินแปลงที่ใช้เป็นที่ตั้งว่าการอำเภอพระประแดงซึ่งเป็นที่
ราชพัสดุ ใช้ในราชการกระทรวงมหาดไทยดังกล่าว มีอาณาเขตจกริมแม่น้ำเจ้าพระยา
หรือไม่นั้น นอกจากหลักฐานตามข้อ ๑ จะได้ระบุไว้ชัดเจนว่าที่ดินแปลงดังกล่าวมีอาณาเขต
จกริมแม่น้ำเจ้าพระยาแล้วยังมีหลักฐานเป็นหนังสือยืนยันว่าที่ดินแปลงดังกล่าวเป็นที่ราชพัสดุ
มีอาณาเขตจกริมแม่น้ำเจ้าพระยาอีกเป็นจำนวนมาก โดยขอนำมาอ้างอิงเพียงบางฉบับดังนี้

๒.๑ ก่อน พ.ศ. ๒๔๔๑ เคยให้ราษฎรเช่าที่ดินบริเวณริมแม่น้ำหน้า
ว่าการอำเภอ ฯ และมีบางรายขอเช่าที่ว่างที่ยังเหลืออยู่อีก กรมคลัง (ปัจจุบันกรมธนารักษ์)
จึงมีหนังสือตามจังหวัด ฯ ในฐานะเจ้าของท้องที่ว่าจะชักข้อประการใดหรือไม่ และจังหวัด ฯ
ได้ถามต่อไปยังเทศบาล ฯ ในฐานะผู้ดูแลความสะอาดเรียบร้อยของท้องถิ่น ซึ่งคณะกรรมการ
อำเภอและเทศบาล ฯ มีหนังสือที่ ๑๔๖๐/๒๔๔๑ ลงวันที่ ๑๕ กันยายน ๒๔๔๑ ซึ่งแจ้งว่า ได้
อาศัยที่ดินหน้าว่าการอำเภอบริเวณริมแม่น้ำเป็นที่ชุมนุมจกงาน เช่น งานประเพณีแห่ปลา
งานเสือกตักผู้แทนราษฎรและยังใช้เป็นที่พักเรือของข้าราชการที่ไปมายังอำเภอ ฯ อยู่เนื่อง ฯ

/-จึงไม่ควรให้...

จึงไม่ควรให้เอกชนเช่า เพราะจะทำให้เกาะกึ่งกลาง รกรงรังสกลปรกไม่เป็นที่สง่าสวยงาม แก่สถานที่ว่าการอำเภอ โดยยกตัวอย่างผู้เช่าเดิมบางรายมาอ้างด้วย (เอกสารหมายเลข ๒)

จะเห็นว่า เทศบาล ฯ มิได้โต้แย้งหรือคัดค้านเรื่องกรรมสิทธิ์ที่ดินบริเวณ ริมน้ำเลย และไม่โต้แย้งว่าเป็นที่ริมคลองด้วย เพียงแต่คัดค้านว่าถ้ากรมคลังจักให้ราษฎรเช่า จะทำให้รกรงรัง สกลปรกและจะกึ่งกลางการจักงานประเพณีต่าง ๆ เท่านั้น แสดงว่าเทศบาล ฯ ยอมรับว่าที่ดินริมแม่น้ำว่าการอำเภอ ฯ เป็นที่ราชพัสดุ

๒.๒ จังหวัดสมุทรปราการมีหนังสือที่ ๕๓/๒๔๔๒ ลงวันที่ ๕ เมษายน ๒๔๔๒ ถึงอธิบดีกรมคลัง ขอสงวนที่ดินริมแม่น้ำเจ้าพระยาที่ยังว่างอยู่บริเวณหน้าที่ว่าการ อำเภอ ฯ ไว้เป็นสนามหญ้า เพื่อความสง่าผ่าเผยให้สมกับเป็นสถานที่ทำการของรัฐบาล และเพื่อไว้เป็นที่จักงานประเพณีต่าง ๆ (เอกสารหมายเลข ๓)

ทั้งนี้คงเนื่องจากจังหวัดเห็นด้วยกับเทศบาล ฯ เรื่องไม่สมควรจักให้ราษฎรเช่า เพราะจะทำให้รกรงรัง จึงมีหนังสือเป็นการยืนยันมาอีกครั้งโดยขอสงวนไว้ใช้ราชการ ซึ่งเป็นหลักฐานยืนยันว่าที่ดินดังกล่าวเป็นที่ราชพัสดุ

๒.๓ เทศบาล ฯ เคยมีหนังสือขอใช้ที่ดินราชพัสดุแปลงดังกล่าวเพื่อ ปลูกร้างโรงพัสดุ ปรากฏตามหนังสือจังหวัดสมุทรปราการที่ ๒๐๔๔/๒๔๔๓ ลงวันที่ ๒๒ มิถุนายน ๒๔๔๓ (เอกสารหมายเลข ๔) และกระทรวงการคลังอนุญาตให้เทศบาล ฯ ใช้ที่ดิน ปลูกร้างโรงพัสดุได้ ตามหนังสือที่ ๒๔๐๓๑/๒๔๔๓ ลงวันที่ ๓๑ กรกฎาคม ๒๔๔๓ (เอกสาร-
หมายเลข ๕)

๒.๔ ต่อมาเมื่อ พ.ศ. ๒๔๐๓ กระทรวงการคลังอนุญาตให้เทศบาล ฯ ใช้ที่ดินแปลงนี้บริเวณริมแม่น้ำเจ้าพระยาหน้าที่ว่าการอำเภอ ฯ ปลูกร้างไม่ขึ้นกัน และจักทำสวน สาธารณะโดยมีเงื่อนไขว่า หากโอกาสต่อไปภูมิทำเลที่ดินเปลี่ยนแปลงไปเหมาะสมที่จะใช้ ประโยชน์อย่างอื่น ตามความประสงค์ของทางราชการแล้ว กระทรวงการคลังขอสงวนสิทธิ ที่จะเรียกคืนตามหนังสือที่ ๑๐๔๑๓/๒๔๐๓ ลงวันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๔๐๓ (เอกสารหมายเลข ๖)

๓. ข้ออ้างของเทศบาลขอ ข. ที่ว่า ที่ดินดังกล่าวเป็นที่ขายคลังซึ่งเป็น ที่สาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน ตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๑๓๐๔(๒) นั้น

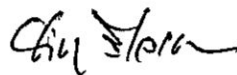
ขอเรียนชี้แจงว่า ที่ขายคลังหมายถึงที่ดินซึ่งไม่เป็นกรรมสิทธิ์หรืออยู่ในสิทธิ ของผู้ใดโดยเฉพาะ และอยู่ขายแม่น้ำลำคลองหรือทะเล ซึ่งในกฎหมายปกติน้ำท่วมถึงทุกปี (ตามนัยคำพิพากษาศาลฎีกาที่ ๔๕๐/๒๔๔๖) แต่ที่ดินราชพัสดุดังกล่าวเป็นที่ดินที่น้ำขึ้นทะเลเบียด เป็นที่ดินจกแม่น้ำเจ้าพระยา ไม่มีลักษณะเป็นขายน้ำท่วมถึงทุกปี ดังนั้นไม่ว่าจะเป็น

ที่ดินของรัฐบาลหรือของเอกชนใดก็ตาม เมื่อผู้นั้นมีกรรมสิทธิ์มีอาณาเขตที่ดินจนแม่น้ำ
ลำคลอง จะต้องเป็นที่ชายตลิ่งนั้นเป็นไปไม่ได้ และที่ราชพัสดุรายนี้ก็ไม่ใช่ที่ชายตลิ่ง
ตามที่อ้าง แต่เป็นที่ดินจนแม่น้ำ เจ้าพระยา

๔. สำหรับแนวเขื่อนคอนกรีตริมน้ำที่เทศบาล ฯ อ้างว่าได้สร้างยื่นลงไป
ในแม่น้ำแล้วถมดินจนเต็มตามข้อ ค. นั้น ข้อเท็จจริงปรากฏว่า เป็นการสร้างเขื่อนขึ้นใหม่
แทนเขื่อนเดิม ซึ่งสร้างตามแนวเขตที่ดินเดิมเพื่อป้องกันไม่ให้น้ำเซาะดินพังเท่านั้น ย่อม
แสดงว่า บริเวณหลังเขื่อนมีสภาพเป็นที่ดินมาแต่เดิมไม่ใช่ที่ดินเกิดจากการถมแม่น้ำ ฯ
หรือจากการที่มีดินตื้นขึ้นมาเป็นที่ชายตลิ่งจึงสร้างเขื่อนขึ้นมา

กระทรวงการคลังเห็นว่า เรื่องนี้เป็นการพิจารณาเพื่อประโยชน์ในการดูแล
รักษาทรัพย์สินอันเป็นอสังหาริมทรัพย์ของรัฐบาล จึงกราบเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาวินิจฉัย
ชี้ขาดตามควรแก่กรณีต่อไปว่า ที่ดินที่เป็นปัญหาโต้แย้งดังกล่าวข้างต้นเป็นที่ดินราชพัสดุหรือ
ที่ชายตลิ่ง ทั้งนี้เพื่อที่กระทรวงการคลังจะได้ดำเนินการในทางที่ควรและถูกต้องตาม
พระราชบัญญัติที่ราชพัสดุ พ.ศ. ๒๔๖๔ ต่อไป.

ขอแสดงความนับถืออย่างยิ่ง

(นายอานวย วีรรณ)

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง

กรมธนารักษ์.

โทร. ๒๔๒๔๔๖